

Nr 573

Av herr Nordstrandh m. fl., om inrättande av *Up-tjänster* i övningsämnen vid vissa lärarhögskolor.

(Lika lydande med motion nr 474 i Första kammaren)

I förslag till Kungl. Maj:t i skrivelse den 7 december 1967 har skolöverstyrelsen framfört bärkraftiga pedagogiska skäl för inrättande av 72 *Up-tjänster* som övningslärare för tjänstgöring på grundskolans låg- och mellanstadier. Av synnerlig vikt ansågs vara att lärarkandidaterna genom den verksamhet som bedrivs av lärare med *Up-tjänster* skulle komma i kontakt icke blott med klasslärares undervisning utan även med de fackutbildade övningslärarnas undervisning i respektive ämnen på låg- och mellanstadium. Vidare borde integreringen av undervisningen i läro- och övningsämnen betonas.

I propositionen 1968:65 angående anslag till klass- och ämneslärarutbildning m. m. avvisade departementschefen SÖ:s förslag. Medel beräknades i överensstämmelse därmed endast för 48 tjänster som övningslärare för tjänstgöring på grundskolans högstadium och på det gymnasiala stadiet avsedda för försök och demonstrationer.

I två motionspar i ärendet (I: 835 och II: 1075, I: 837 och II: 1074) erinrades bl. a. om att övningsskolorna vid lärarhögskolor och seminarier haft särskilda tjänster i musik, teckning och gymnastik och att det därför vid skolenheterna för försöks- och demonstrationsverksamhet bör finnas *Up-tjänster* för övningslärare även på låg- och mellanstadiet.

Från statsutskottets sida framhölls att de pedagogiska tankarna bakom systemet med skolenheter för försöks- och demonstrationsverksamhet borde prövas innan riksdagen tillmötesgår önskemålen om ändrad lärarorganisation vid dessa skolor.

Vid behandlingen av ärendet biföll första kammaren med 67 röster mot 61 vad statsutskottet i sitt utlåtande nr 93 år 1968 hemställde, nämligen att riksdagen måtte avslå motionerna, under det att andra kammaren med 99 röster mot 93 biföll en vid utlåtandet fogad reservation, innebärande att riksdagen skulle hemställa hos Kungl. Maj:t att förslag snarast skulle föreläggas riksdagen om inrättande av *Up-tjänster* för övningslärare på låg- och mellanstadiet vid skolenheter för lärarhögskolas försöks- och demonstrationsverksamhet.

Härefter har skolöverstyrelsen den 7 oktober 1968 gjort förnyad framställning om inrättande av särskilda ordinarie lärartjänster för övningslärare

för tjänstgöring på låg- och mellanstadierna vid skolenheter med försöks- och demonstrationsverksamhet. Skolöverstyrelsen erinrar därvid om att SÖ:s tidigare förslag angående Up-tjänster som övningslärare avvisats av Kungl. Maj:t och riksdagen samt att SÖ inte heller genom muntlig argumentation kunnat påverka ställningstagandena. Trots att, säger skolöverstyrelsen, SÖ efter dessa upprepade avvisanden inte gärna framlägger förnyat förslag i samma ärende föreslår skolöverstyrelsen under hänvisning till frågans angelägenhetsgrad på nytt att särskilda ordinarie tjänster för övningslärare skall få inrättas för tjänstgöring på låg- och mellanstadierna. Utgående från den faktiskt föreliggande omständigheten att utrymme finns för övningslärare vid de skolenheter med försöks- och demonstrationsverksamhet som är knutna till lärarhögskolor för enbart klasslärarutbildning förordar skolöverstyrelsen att var och en av de nio kommunerna med mindre lärarhögskola tilldelas en Up-tjänst som övningslärare vid grundskolan i bl. a. ämnena musik, teckning och gymnastik. Dessutom förutsätter skolöverstyrelsen att de nio Up-tjänster som övningslärare som redan av SÖ tilldelats Göteborg men icke ledigkungjorts bibehålles där samt att ytterligare en Up-tjänst som övningslärare tilldelas Linköping. Därmed skulle även i dessa kommuner övningslärartjänsternas antal svara mot storleken av organisationen för försöks- och demonstrationsverksamhet. Det bör tilläggas att de av SÖ tidigare anförda pedagogiska skälen för inrättande av de här berörda Up-tjänsterna enligt vår uppfattning alltjämt framstår såsom väl grundade.

Enligt vår mening är skolöverstyrelsens förnyade framställning i ärendet till Kungl. Maj:t grundad just på de av statsutskottet efterlysta erfarenheterna av den nya lärarutbildningsorganisationens utfall. Departementschefens förslag i statsverkspropositionen att Kungl. Maj:t skall uppdra åt skolöverstyrelsen att redovisa erfarenheterna av lärarutbildningsverksamheten under budgetåret 1968/69 inom skolenheterna för försöks- och demonstrationsverksamheten, i vad gäller den praktiska utbildningen av klasslärare i övningsämnen, synes av samma anledning ej behöva avse uttrönande av behovet av här berörda Up-tjänster.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att inrätta en Up-tjänst som övningslärare vid grundskolan i vart och ett av ämnena musik, teckning och gymnastik för var och en av de nio kommunerna med mindre lärarhögskola; samt

att riksdagen måtte anvisa härför erforderliga medel.

Stockholm den 28 januari 1969

Ove Nordstrandh (m)

Alf Wennerfors (m)

Gunnar Oskarson (m)